

Posudek oponenta diplomové práce

Daniel Hochmuth, Príspevok k problematike verejného pôsobenia študentských hnutí v Spojených štátoch amerických v šesťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia, Praha 2011, 172 stran rkp.

Problematika tzv. studentského hnutí ve Spojených státech amerických a jeho působení v šedesátých letech 20. století je tématem, o které byla sice již napsaná řada knih a studií, ale jehož rozsah a komplikovanost stále poskytuje historikům bohatý prostor pro nové interpretace. V české historiografii nebyl tento fenomén prozatím zpracován,¹ a proto je nutné ocenit snahu Daniela Hochmutha tuto mezeru zaplnit.

Každý historik, který si toto téma vybere za pole svého bádání, se již na začátku výzkumu ocitne před problémem, z jaké perspektivy na problematiku studentského hnutí nahlížet, neboť názory na chronologické vymezení, strukturu a působení hnutí se značně liší.² Kvůli omezenému rozsahu diplomové práce je tedy přímo nutností zvolit si dílčí pohled na tento fenomén a vymezit si jasné cíle jeho zpracování. Daniel Hochmuth bohužel tomuto vymezení přílišný prostor nevěnuje. Cíl své práce shrnuje pouze do jediné věty: „*Mojim cieľom bolo predovšetkým preskúmať vzťah hnutia a verejnosti...*“ (str. 9). Neurčité definování cílů se projevilo v obsahu Hochmuthovy práce, která je v určitých pasážích pouhým popisem, chybí v ní autorův názor na jednotlivé interpretace studentského hnutí a neurčité jsou i některé závěry, které autor ze svého výzkumu vyvozuje.

Daniel Hochmuth ve své práci využíval převážně cizojazyčné zdroje a literaturu. Přestože absolvoval dvousemestrální zahraniční pobyt (Univerzita Paris X Nanterre), počet použitých zdrojů je poměrně malý. Historiografie studentského hnutí je velmi bohatá a je nadmíru složitým úkolem ji celou postihnout, ale autor pominul některé významné tituly (např. Hayden, T.: *Reunion. A Memoir*. New York 1988; Anderson, T.H.: *The Movement and*

---

¹ Čeští autoři se zaměřovali převážně na studentské hnutí v západní Evropě (např. práce Maxmiliána Strmisky: *Studie o utváření italské nové levice (1968-1972)*, Brno 1994, či Jaroslava Pažouta: *Studentské protestní hnutí v západní Evropě v šedesátých letech dvacátého století*, in: Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis, č. 1-2/2001. Vlivem studentského hnutí v Československu se zabývá např. práce Jaroslava Pažouta: *Reakce československých studentů v době Pražského jara na protestní hnutí na Západě*, in: Kárník, Zdeněk – Kopeček, Michal (eds.): *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu II*, Praha 2004, s. 213-228 nebo *Mocným navzdory: studentské hnutí v šedesátých letech 20. století*. Praha 2008.

² Se studentským hnutím jsou navíc úzce spojena hnutí bojující za občanská práva, proti jadernému odzbrojení, válce ve Vietnamu, ale i např. hnutí hippies či nové hudební a kulturní proudy.

the Sixties. New York 1995; Faber, D. (ed.): *The Sixties. From Memory to History*. London 1994; v českém jazyce vydané: Gilcher-Holteyová, I.: *Hnutí 68 na Západě. Studentské bouře v USA a západní Evropě*. Praha 2004; Mills, C. W.: *Svět lidí v bílých límečcích*. Praha 1967; Mailer, N.: *Armády noci. Historie jako román, román jako historie*. Plzeň 1995).

Daniel Hochmuth rozdělil svou diplomovou práci do pěti kapitol, přičemž v první části popisuje společenskou „atmosféru“ konce padesátých a začátku šedesátých let 20. století ve Spojených státech amerických. Vystihnoutí dobového kontextu období, ve kterém má studentské hnutí své kořeny, není jednoduché a Hochmuth se s tímto úkolem vypořádal velmi dobře. Věnuje se nejenom vnitřnímu vývoji Spojených států (hospodářskému vzestupu, fenoménu Mccarthismu, změnám v myšlení poválečné generace), ale také zahraničně-politickým otázkám (rivalita mezi USA a SSSR, strachu z jaderné války, počátkům americké angažovanosti ve Vietnamu, svržení Batistova režimu na Kubě), které měly stejně jako vnitropolitické události na formování hnutí značný vliv. Hochmutovi lze v této kapitole vytknout pouze to, že dostatečně nevyužil možností poznámkového aparátu a popis těchto událostí nedoplnil odkazem na další zdroje a literaturu.

Ve druhé kapitole se již autor věnuje samotnému vzniku hnutí a myšlenkovým zdrojům, ze kterých vycházelo. Hochmuth správně upozorňuje na skutečnost, že zásadním dokumentem pro vznik studentského hnutí ve Spojených státech bylo tzv. *Port Huron Statement*, jehož rozboru věnuje dostatečný prostor. Hochmuth se zmiňuje o třech hlavních přístupech (tzv. model mírového protestu, násilného protestu a divadelní model), které se ve studentském hnutí vytvořily po roce 1965 a jež měly společný cíl – upozornit širší veřejnost na konkrétní problémy. Hochmuth v tomto případě ale dostatečně nevysvětluje, z jakého důvodu se k interpretaci pomocí „modelů“ přiklonil, nezmiňuje ani další interpretační teorie, které se vztahem studentského hnutí a veřejnosti zabývají. Autor také několikrát užívá výrazu „*New Left*“ aniž by dostatečně pojem tzv. „*Nové levice*“ definoval a popsal jeho specifika v americkém prostředí.

Třetí část, nazvaná „Politika v uliciach“, se již věnuje konkrétním protestním akcím studentského hnutí. Opět lze s Hochmuthem souhlasit, že se různorodost hnutí projevovala také v organizování pouličních protestů, kterých bylo nespočetně a tudíž je nelze v rámci diplomové práce všechny postihnout. Nicméně bych přivítal, kdyby autor více prostoru věnoval největším protestním akcím, jako byly např. pochody na Washington či protesty na univerzitě v Berkeley.

V předposlední části se autor zaměřuje na ovlivnění studentského hnutí novými kulturními proudy. Hochmuth většinu kapitoly věnuje hudební scéně, přičemž důraz klade na tvorbu Boba Dylana, Joan Baezové či Beatles. Ostatními uměleckými proudy (např. projevům pop artu ve výtvarném umění) se autor zabývá spíše okrajově. Hochmuthovu snahu o hledání vazeb mezi studentským hnutím a nově se rozvíjejícími kulturními proudy lze hodnotit kladně a lze ho chápat jako vhodné doplnění zbývajících kapitol.

Poslední část své práce se od ostatních značně odlišuje, neboť autor se rozhodl porovnat americké studentské hnutí s podobnými organizacemi ve Francii. Podle mého názoru je tato kapitola zbytečná, zvláště když rozsah Hochmuthovy práce daleko překračuje minimální požadavky na diplomovou práci. Pokud chtěl autor vyzdvihnout spojitost mezi americkým hnutím a hnutími v západní Evropě, mohl tuto problematiku včlenit do úvodu práce.

Diplomová práce Daniela Hochmutha je zajímavým příspěvkem do problematiky, které se prozatím čeští historici příliš nevěnovali, její nedostatky však spočívají v nejasné formulaci cílů práce, nedostatečné analýze a příliš obecných závěrech. Diplomovou práci Daniela Hochmutha doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

V Praze 13.9. 2011

PhDr. Jan Koura